

Maj 2026

AKTUALNOŚCI PRAWNE **dla Sieci Krakowskich Organizacji Działających na rzecz Cudzoziemców**

Spotkania Sieci Krakowskich Organizacji Działających na rzecz Cudzoziemców są częścią projektu finansowanego ze środków Unii Europejskiej - Program Równych Praw realizowany przez Fundację im. Stefana Batorego.

Najważniejsze informacje dotyczące legalizacji pobytu obywateli Ukrainy w Polsce, po zakończeniu ochrony czasowej:

W maju 2026 r. podczas spotkania organizacji pracujących z osobami uchodźczymi omówiono najważniejsze możliwości legalizacji pobytu obywateli Ukrainy przebywających w Polsce. Przedstawiono aktualne zasady dotyczące zezwoleń na pobyt czasowy, karty pobytu CUKR oraz innych form ochrony pobytowej.

1. Zezwolenia na pobyt czasowy dla osób posiadających PESEL UKR

Beneficjenci ochrony czasowej mogą ubiegać się o zezwolenie na pobyt czasowy m.in. ze względu na:

- wykonywanie pracy,
- prowadzenie działalności gospodarczej,
- połączenie z rodziną,
- bycie członkiem rodziny obywatela polskiego,
- pobyt na podstawie karty pobytu CUKR.

Wniosek należy złożyć podczas legalnego pobytu na terytorium Polski. Do najczęściej wymaganych dokumentów należą: ważny paszport, fotografie, dokumenty potwierdzające cel pobytu oraz wniesienie wymaganych opłat.

2. Karta pobytu CUKR

Od 2025 r. dostępna jest nowa ścieżka legalizacji pobytu dla części obywateli Ukrainy korzystających z ochrony czasowej. Formalna możliwość składania wniosku o to zezwolenie zostało uruchomione w maju 2026 r.

Warunkiem uzyskania karty pobytu CUKR jest m.in. posiadanie statusu PESEL UKR przez wymagany przepisami okres. Uzyskanie karty pobytu zapewnia stabilniejszą podstawę pobytową i umożliwia dalsze funkcjonowanie w Polsce na zasadach zbliżonych do innych cudzoziemców posiadających zezwolenie na pobyt czasowy.

3. Pobyt związany z pracą i działalnością gospodarczą

Osoby wykonujące pracę mogą ubiegać się o pobyt czasowy związany z zatrudnieniem. W przypadku wysoko wykwalifikowanych specjalistów możliwe jest również uzyskanie tzw. Niebieskiej Karty UE (Blue Card).

Beneficjenci ochrony czasowej nadal mogą prowadzić działalność gospodarczą na zasadach przewidzianych dla obywateli polskich. W przypadku ubiegania się o pobyt czasowy z tego tytułu konieczne jest wykazanie m.in. źródła dochodu, miejsca zamieszkania oraz ubezpieczenia zdrowotnego.

4. Ochrona międzynarodowa

Jedną z alternatywnych ścieżek legalizacji pobytu dla osób uprzednio korzystających z ochrony czasowej jest ochrona międzynarodowa przyznawana w formie statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej. Dla obywateli Ukrainy szczególnie interesująca jest ochrona uzupełniająca, która może zostać przyznana m.in. osobom zagrożonym skutkami konfliktu zbrojnego lub poważnymi naruszeniami praw człowieka w kraju pochodzenia.

Należy jednak podkreślić konieczność indywidualnej oceny każdej sprawy oraz znaczenie profesjonalnej pomocy prawnej przed podjęciem decyzji o złożeniu wniosku. Statystyki Urzędu ds. Cudzoziemców wskazują na niski poziom uznawalności wniosków ukraińskich w postępowaniach o udzielenie ochrony międzynarodowej, a ponadto procedura ta znacząco różni się od statusu ochrony czasowej i może nie być dobrym rozwiązaniem dla wielu osób.

5. Pobyt humanitarny i pobyt tolerowany

Istotnym typem zezwolenia o charakterze szczególnym jest również tzw. pobyt humanitarny i pobyt tolerowany. Rozwiązania te stosowane są w postępowaniach dotyczących zobowiązania cudzoziemca do powrotu. Oznacza to, że uzyskanie zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub tzw. pobytu tolerowanego możliwe jest wyłącznie po wszczęciu wobec cudzoziemca postępowania powrotowego. Postępowanie to wszczynane jest z urzędu, a nie na wniosek cudzoziemca.

W określonych sytuacjach, po spełnieniu przesłanek o charakterze humanitarnym możliwe jest uzyskanie zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub pobyt tolerowany, w szczególności gdy powrót do kraju pochodzenia mógłby naruszać prawa człowieka, prawo do życia rodzinnego lub dobro dziecka. Organ wydaje takie zezwolenie, jeśli w toku postępowania powrotowego dojdzie do wniosku, że zobowiązanie cudzoziemca do powrotu naruszyłoby te istotne prawa cudzoziemca i byłoby niezgodne z prawem.

Gdzie szukać pomocy?

Osoby potrzebujące informacji dotyczących nowych przepisów mogą korzystać z bezpłatnej pomocy prawnej świadczonej przez Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć.

Zachęcamy do kontaktu i kierowania zapytań prawnych na:

porady@pomocprawna.org

Infolinia prawna: +48 693 390 502